म्युना दृष्टं प्रार्थयामहे ॥२६॥ अनया दक्षिणस्य पाणेः कनिष्ठिकया इति एवम् इत्यभिनयेन पृथिव्या उपदर्शनं दर्शयति । अथ कनिष्ठिकया पृथिवीमुपस्पृशतीति काण्वश्रुत्युपरोधः (!) । अग्निर्देवो दैव्यो होतेति [५.१.५.] म्रियमाणोऽग्निभवं चित्तेनोपगतः स पृथिवीस्पर्शनेनाभिनयेन मानुषायतनं पृथिवीमुपगतोऽस्ति ॥ एव प्रासङ्गिकं होतृब्राह्मणं समाप्तम् ॥२१॥१॥१॥

पत्नीसंयाजब्राह्मणमेतत् ॥ देवानां पत्नीः देवैः सह संगता याजयिष्यन्तः । आहवनीयात्परास्तमभिमुखमायन्ति ॥१॥ गार्हपत्यमुत्तरेणातीत्य पत्नीं चापरेण पत्नीदक्षिणपार्श्वे स्थितो यजेदिति (यज्ञा° A. C.) अपरे शाखिन आहुः । भसदुत्सर्गायतनं यथा भसदि शिरः संयोजयेत्तच्चायुक्तमित्यभिप्रायः ॥३॥ चरणशब्दे सर्वं हौत्राध्वर्यवमश्राव्यम् । तिरोऽन्तर्हितमप्रकाशं मिथुनेन लिङ्गद्वयेन चर्यते लोके ॥८॥ आहवनीयात्ताभ्य एवैतत्तिरः करोति अन्तर्धानेनादर्शनमिच्छन्ति । पुंसः अन्तर्हिता पुंसश्चादृश्यमाना (पुंसश्च दृश्यमाना C.) जिघत्सन्ति भक्षयितुमिच्छन्ति तस्माद्यज्ञाङ्गानुकारात् क्षुद्रयोषितस्तु पुंसः समक्षमप्यन्ते अश्नन्ति ॥१२॥ परिधिप्रस्तरसंबन्धौ सूक्तवाकशम्युवाकौ तदभावेऽनुपपन्नौ । इयसशब्दोऽवसानवचनः कण्ड्वादिषु पठ्यते अवसानमवसादं पत्न्याः कुर्यात् चूपं प्रतिनिधिः ॥१४॥ प्रैषसामर्थ्यान्न सूक्तवाकमाह ॥१८॥ अशीतमः भोक्तृतमः । आत्मनि अग्नौ दक्षिणाग्निहोमादि शाखान्तरात् ॥२०॥ बर्हिराहुतिं यज्ञादतिरिक्तां जुहोति । समिष्टयजुर्हि देवताविसर्जनार्थम् ॥३०॥ अध्वर्युरुत्तरपार्श्वाद्दक्षिणपार्श्वं वेदेर्गत्वा स्वदेशेऽवस्थिता एव प्रणीता नीचैर्नयति भूमौ पर्यस्यति । प्रक्षिणीयात् हिंस्यात् ॥३२॥ फलीक्रियन्ते तण्डुला एभिरिति फलीकरणाः ॥३३॥ संवृज्य समाप्तिपूर्वं संहृत्य । निरभजन् बहिर्यज्ञात्कृतवन्तः । अस्ना लोहितेन । भागिनं स्वल्पभागेनापि भक्तम् । अभागं भागमदत्त्वा यं निर्भजन्ति स आशंसतऽएव । अबलो हि बलवतो वशे भवति लब्ध्वा आसाद्य कुतश्चित्कालपर्यायात् किं त्वं मां बभक्थ मनसि किं मह्यं त्वया दत्तम् । तेदनी (तेमनी A C.) लोहितम् ॥३५॥ २ ॥१॥

याजमानकर्माभिधायि ब्राह्मणमेतत् । अध्वर्युर्निनयति । दक्षतेः समृद्ध्यर्थस्य दक्षिणा चूपम् यज्ञसमृद्ध्यर्थं यज्ञमनु विलग्ना दक्षिणेति । दक्षिणामन्वारभ्य सा हि परिक्रियार्थे ऋत्विङ्निष्पादिता परिक्रीयते यथान्यत्रापि परिक्रयसंबन्धः परिक्रेता एवमत्रापि ॥१॥ यः अकृतकृत्यः तमोषतः यस्तु कृतनियतकर्मा तमतिसृजतः ॥२॥ यद्वै यज्ञस्य मिथ्या क्रियते अकरणमन्यथाकरणं च ॥४॥ अध्वर्योर्निनयने व्यापृतवान्मन्त्रस्याशीर्लिङ्गवाद्यजमानः प्रतिगृह्णाति ॥६॥ सर्वमेवातः परं याजमानम् ॥७॥ तद्वै तत्र इत एव लोकात्पराचीनमूर्ध्वमन्तरिक्षं दिवमित्येवं बहुतमाः क्रमन्ते ॥१॥ आदित्यस्य ये रश्मयः कदम्बकेसरवदनन्तभेदास्ते सुकृतो ये पूर्वे यजमानाः तेजःशरीराः उपरित[न]मेव तद्यज्ञरूपो प्रजापतिः । स्वर्गो वा लोकः अज्ञानानां कर्मकर्तॄणाम् प्रज्ञानां पतिः ज्ञानिनामुपभोग्यं स्थानम् तत्र ते गच्छन्तीत्यभिप्रायः । भाः प्रकाशमात्रं सूर्यरूपम् ॥१०॥ प्राङ्निरीक्षणेन संतर्पिता गच्छन्तो देवा निरीक्षिता भवन्तीत्यभिप्रायः ॥१३॥ उपगम्य उदता (!) पितुरुपोदिता स्त्रीभ्यो ठक् [पा° ४.१.१२०.] ॥१६॥ प्रदक्षिणमावर्तते ॥१७॥ असहायो वाच्यः स्थूरः तत्रासहायमात्रं लक्ष्यते स्थूरोऽस्मिन्नस्तीति स्थूरी न स्थूरी अस्थूरी । ससहायानि ॥१९॥ पुत्ररहितश्चेन्मृतपुत्रो वा तथा इदं मे कर्मेदं वीर्यं देवदत्तोऽहं संतनवानीति नामग्रहणम् ॥२१॥ see १.१.६. ॥२३॥ समाप्तोऽयं पौर्णमासिकः